

Wiadomości krajowe.

Uwiedomienia

C. K. Rządu krajowego.

Przy rozdawaniu nagród za chow koni i bydła, dnia 30. Czerwca r. b. w Żółkwi przedsięwziętem, otrzymały następujące osoby wyznaczone premia ze skarbu rządowego, iako to: a) za przychów naysiękniejszych żrzebców po stadnikach skarbowych, poddani Jan Reichlicz z Mokrotyna, Jakob Klein z Reichan, i dominikalny urzędnik z Krechowa Franciszek Dobczyński; b) za przychów naysiękniejszych klaczek po stadnikach skarbowych, poddani Paweł Jasieniewicz, Jan Hadada z Woli Wysockiej, Maciej Hochberger z Mokrotyna, Józef Werner z Krechowa, i Alojzy Paszkowski z Dworech, każdy po 6 Cz. Zł. w złotych; nakoniec c) premia po 8 ZR. w M. K. za przychów naysiękniejszych krów, poddani Jakob Bittmann i Jan Staud z Mokrotyna.

Kurs Wiedności z dnia 13go Listopada: Obligacyio długu Stanu 5 procentowe w M. K. 8: 1/4. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZB. M. K. 120 3/4. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. 107 5/16. — Certyfikaty na pożyczk. z r. 1821 za 100 M. K. — Kurs na Augsburg za 100 Hur. — Br. Uso. — Moneta konwencyjna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 914 1/2 ZB. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północny.

Konstytucyonista umieścił list z Filadelfii pisany d. 10go. Września, w którym donoszą, że Jenerał Lafayette ma zamiar udać się w podróż do Ameryki. Gazeta *National-Intelligencer* dając naysiękniejszą pochwałę temu przyjacielowi i obrońcy Ameryki spodziewa się, że Ameryka nie pozwoli na to, ażeby Jenerał Lafayette odprawił tę podróż własnym kosztem, lecz poszle zapewne okręt do Europy po tego szczięgodnego Apostoła wolności.

Hiszpania.

Podług naysnowszych Gazet Paryzkich

z d. 6go Listopada (odebranych w Wiedniu przez nadzwyczajną sposobność) wieźdzał Król Hiszpański uroczyście do Kordowy d. 25go po południu. Przed bramą wsiadli Królestwo łobmość do rydwanu tryumfalnego, który od Królewskich ochotników ciągniony był aż do Biskupiego pałacu, gdzie JKMość wysiadł. Dnia następującego był Król przytomny odśpiewaniu *Te Deum*, po ukończeniu którego przeciągało przed Królem woysko Francuzkie i Hiszpańskie. Po południu cała Królewska rodzina była przytomna na wielkiej walce byków.

Król wydał z Kordowy pod d. 26tym Października wyrok następujący:

»Serce moje kochające zawsze tych, co mieli szczęście urodzić się w Państwach Moich, chiałoby chętnie zapomnieć o czynach które Moię osobę i Tron Mój obrażyły. Tym czasem nie słusznie byłoby, ażeby to uczucie, tak przyiemne Moiemu Królewskiemu umysłowi zaćmiło blask sprawiedliwości, tej pierwszej cnoty tych, którzy nieprzeniknionemi wyrokami Opatrzności przeznaczeni są do rządzenia narodami. Sprawiedliwość i zadosyćczynienie, które winien iestem dostojnym Monarchom połączonym dla wsparcia Moiego Tronu, wymaga tego, ażebym tym okazał dowody Moiej Królewskiej miłości i szacunku, którzy Mi wiernie sprzyiali, ato, ażebym się przekonał, że przeszłe bezprawia nie będą więcej odnawiane a sprawiedliwe postępowanie Następcom Naszym służyć będzie za przykład.«

»Chcę przeto i rozkazuję, ażeby na wszystkie mieysca, kommissyie, godności i wszelkie urzędy te tylko osoby przełożone były, które podług pewnych wiadomości, były zawsze przychylnie osobie Moiej i prawom Moiej ndzielności. Zsłecam oraz, ażeby przy podobnych zastu-gach tym dawać pierwszeństwo, którzy naysiękniey za te cnoty ucierpieli. Lecz wola Moia tak rozumianą bydź powinna, że z osób wspomnianych tym tylko poruczać należy urzędy, które się do nich zdolnemi okaza.«

Dawnieszy wyrok Króla posłany do Prezydenta Rady Ministrów (Don Wiktoro Saez) brzmi w sposób następujący:

»Moie Oycowskie serce zaraz w pierwszych

chwilach zyskaney wolności, chciało postanowić los przyszły wszystkich Moich poddanych, ażeby jedni odebrali słuszne nagrody, za swoją wierność i cnoty, a drudzy zyskawszy zapamięnienie swoich popelnionych występów, ażeby się stali godnymi Moiej Królewskiej życzliwości. W równym czasie chciałem wymienić także tych szczególniejszych karygodnych ludzi, którzy nie będąc godnymi łaski, ukarani zostaną podług prawa. Atoli tak ważne postanowienie w rocznikach religijnego i monarchicznego przekształcenia wymaga dojrzałszy rozważgi. W Madrycie wsparty światłem i uwagą Rady Moiej działającej z namysłem, ogłoszę Moję Królewską wolę, tak przyzwoitą wrodzonęj Mi łagodności, spokojności Narodu, bezpieczeństwu Moiego Tronu i stosunkom łączącym Mnie t k ściśle z Moimi możnymi Sprzymierzeńcami. Wtedy wiadome będzie po wszystkich częściach Moiej Monarchyi Moie monarchiczne postanowienie.»

Król wydał z K a r m o n y wyrok następujący:

»Chociaż dzieje świata uniesmiertelniają czyny tego dostojnego wojownika, który przeszedł przez P i r e n e i w celu wybawienia sprzyjańcionego Narodu z niewoli i okropności wojny domowey, iednak stosownie do życzeń Moiego serca i ażeby okazać wdzięczność Moję i zapewnić przyszłe pokolenia, że umiałem szanować tak godne podziwienia czyny, postanowiłem wystawić każąc w Madrycie pomnik wspaniały na cześć Moiego dostojnego Brata i Kuzyna Xiążęcia Angoulême i na pamiątkę Jego walecznego wojska. Wskutku tego rozkazu, ażeby Akademia San Fernando ułożyła plan godny tak wspaniałego przedmiotu.»

Główna kwatery będzie d. 26. Paźdz. w Vilambii, a d. 27. w Madridejos.

Wiadomości z Katalonii zawierają, co następuje: »Marszałek Moncey uwiadomił urzędownie Jenerała Minę o doniesieniach nadeszłych z główney kwatery Xiążęcia Angoulême, a zwiastujących uwolnienie Króla Ferdynanda. Do tego doniesienia dołączył rozkaz wspomnionego Króla, na mocy którego wszyscy Jenerałowie i żołnierze Konstytucyjni powinni byli zaprzestać kroków nieprzyjacielskich. Mina odpowiedział, że wojsko konstytucyjne w Katalonii posłuszne będzie rozkazom Króla Jegomości, iezeli je bezpośrednio przez Królewskiego pełnomocnika odbierze. Na tęp oświadczeniu poprzestał Marszałek, ale odebrał drugi rozkaz z główney Francuzkiej kwatery,

ażeby wojskiem swojego oddziału osadził Barcelonę i inne Katalońskie twierdze. Z trudnością przychodziło z początku wykonać ten rozkaz, ponieważ Mina oświadczył, że na to nigdy nie przystania. Czyniono więc przygotowania do oblężenia i dobombardowania Barcelony, a tymczasem układy trwały ciągle. Mina podał wkrótce warunki, pod któremi tylko zrobi zadosyć żądaniu Marszałka, iezeli bezpośrednio Królewski rozkaz odbierze. Warunki te postano do główney kwatery Xiążęcia Angoulême przez Oficera sztabowego. Gdy rzecz tak się miały, nadszedł powtórny rozkaz z główney kwatery, ażeby Mina i inni Jenerałowie w Katalonii uznali władzę Królewską, w przeciwnym razie będą do tego zmuszeni orężem. Poczęp przzerwano układy i zdawało się, że kroki nieprzyjacielskie rozpoczęte zostaną z ponowionym zapalem. W tęp powrócił Francuzki Oficer sztabowy wysłany do główney kwatery i przywiózł depesze Marszałkowi Moncey, któremi tenże umocowany został przystać na warunki Miny, lecz tylko z niektórymi odmianami, na co Mina się zgodził. Natychmiast wysłano sztabowych Oficerów do wszystkich konstytucyjnych dowódców z rozkazem Miny, ażeby poprzestali wszelkich nieprzyjacielskich zamachów. Marszałek zawarł z Miną konwencyą, a ten ostatni zaręczył także i za innych konstytucyjnych Jenerałów będących w Katalonii. Artykuły konwencyi nie są ieszcze wiadome, ale to pewne, że podpisane zostały. Tak więc spokoynosć nastąpiła w Katalonii i osiągniono cel wyprawy.»

Podług najnowszych wiadomości z Madrytu umieszczonych w Gazetach Paryzkich z d. 6go b. m. oczekiwano Xiążęcia Angoulême na d. 31wszy Października w stolicy Hiszpanii, gdzie wszystko już przygotowane do najsświetniejszego przyjęcia. Zapewniam, że Xiąże Jegomość zabawi tam aż do 4go Listopada w Madrycie a potem powróci do Francyi następującym porządkiem: D. 4. Listopada będzie w Alcobendas, 5go w Cabanillas, 6go w Buitrago, 7go i 8go w Boceguillas, 9go w Aranda do Duero, 10go i 11go w Lerma, 12go w Burgos, 13go i 14go w Briviesca, 15go w Pancorbo, 16go w Mirandzie, 17go w Wittoryi, 19go w Mondragon, 20go w Villareal, 21go w Tolozie, 22go w Oyarzunie, 25go i 24go w St. Jean de Luz, a 25go w Bajonnie.

Podług listu z Mataro pisanego pod d.

29tym Października (w Gwiazdzie) artykuły konwencji Barcelony dopiero d. 28go podpisane były, a wojsko Francuzkie miało zająć to miasto d. 31go z rana; batalion 19go liniowego pułku i kompania artylerzystów już d. 29go z rana zajęły zamek Pio.

Król Jęgomosó rozkazał wyrokiem z d. 7go zęby (Hiszpańscy) podofficerowie i żołnierze będący we Francyi w niewoli wojskowej otrzymali uwolnienie od służby, w przódki jednak powinni oddać to wszystko, co mają z rządowych rzeczy przy sobie.

Dziennik Kadyxki z d. 26go Października zawiera Edykt Gubernatora tego miasta, na mocy którego przywrócono dawne policyjne rozporządzenia zaprowadzone przed 7mym Marca 1820.

Wszystkie konstytucyjne wojska porzucano. Równie jak wszystkim urzędnikom Rządu konstytucyjnego zostawiono wojskowym wybór miejsca, gdzie przemieszkwać mają. Admirał Villavicencio odebrał rozkaz uzbroić okręt liniowy Azylia (stoiący pod Kadyxem) i fregaty Perola i Arethuza. Mają być posłane do Limy z posiłkami dla Hiszpańskiego rojalistycznego Jenerała Laserny.

Późniejsze wiadomości z Katalonii przestają wiele szczegółów co do stanu rzeczy w Barcelonie mianowicie: że Mina przyrzekł ustnie poddać się i wykonać warunki, na które przystał Marszałek Moncey, lecz przy odchodzie ostatniego gońca jeszcze nie podpisał no konwencji. Umawiano się tylko obopólnie ze stron obiedwóch. Tym czasem przzerwano wszelkie nieprzyjacielskie kroki na co Mina wydał rozkazy do podrzędnych swoich dowódców, osobliwie do Jenerała Milansa. Milans, jak zapewniano, już wtedy miał związki z Marszałkiem Moncey rozpoczęte na list Marszałka pisany do Milansa. Po zajęciu Lerydy wyruszyła kierunkiem ku Tarragonie część jedna oddziału piątego dowodzona przez Jenerała Pecheux; Milans uwiadomiony o tem wyciągnął wojsko swoje z Momblanch i Vals i cofnął się do warownego obozu za Tarragoną, w którym dawniej tak uporczywie się bronił. Jenerał Pecheux zapędził się aż do Vals, z kąd wydał wspomniane wezwanie do Jenerała Milansa. Wojsko Francuzkie nie zajęło jeszcze Hostalrychu. Dotychczasowy dowódca twierdzy tej oświadczył, że dopóki nie podda się, dopóki od swojego naczelnego Jenerała (Mina) rozkazu na to nie odbierze. Tym czasem wszelkie kroki nie-

przyjacielskie wstrzymano. Za tym przykładem poszły i inne obronne miejsca południowej Katalonii. Wszelkie konstytucyjne wojsko krążące po Arragonii poddawszy się, zostało rozpuszczone, tak dalece, że w tej prowincyi zupełna panuje spokojność. Pomniejszych twierdzy w Królestwie Walencji poddały się także, atoli na wschodniej części Murcyi opierają się dotąd konstytucyoniści, przyszło tam do kilku potyczek, lecz iak wypadły, dotychczas niewiadomo. Konstytucyoniści mają tam jeszcze dwie doskonałe twierdzy Karthaginę i Alicante, które zapewne zbyt długo bronić się nie będą, gdy blokowaniem zostaną przez Francuzów od strony morskiej. Wyprawiono już tam z pod Kadyxu kilka wojennych okrętów. Mówią, że Minę chciało zamordować w Barcelonie, za to, że wchodził w układy z Marszałkiem Moncey. Milioje podiudzone przez wyższych Officerów okrzykały go zdrajcą, i podniestono rękosz, w którym Rottena złożono z Gubernatorstwa a mianowane innego. Mina wsparły wojskiem liniowym potapał kilku hersztów, iednych kazał powywieszać, a drugich zamknął w twierdzy Montjui. — Późniejsze wiadomości donoszą, że był Minister San Miguel nie umarł dotąd, lecz będąc ciężko raniony leczony się we Fraelli w Aragonii.

Kuryier Londyński donosi: »Dowiedzieliśmy się z dobrych źródeł, że Hiszpania tak długo będzie wojskiem Francuzkiem osadzona, dopóki Tron Ferdynanda wzmocniony nie zostanie. Z tej przyczyny zostawie Francuzi w Kadyxie 10,000, w Madrycie 5,000, a nad Ebrem 15,000 ludzi. Wojsko Hiszpańskie i wojsko Wiary ma być urządzone podług nowego systematu.

Listy z Gibraltaru donoszą, że po uwolnieniu Króla przybyło tam 480 liberalistów. Wprzódki uciekło ich tysiąc do tego miasta, a między nimi znajdował się także milionowy bankier Bertrand de Lys. — Dwadzieścia siedm przedaiayszych domów handlowych w Madrycie doniosło korrespondentom swoim przez okólnik, że spowodowane okolicznościami muszą na czas pewny zaprzestać interesów. Jeżeli uchwała względem wojskowych i osób będących od r. 1820 na urzędach co do joty wykonsną będzie, obawiamy się, żeby i w innych miastach nie działo się podobnie.

Wielka Brytania i Irlandyia.

Dnia 26. Października wydano rozkaz Kapitanowi Brace, żeby udał się pod żagle do

Wschodnich Indyy na okręcie liniowym Ganges, mającym dział 84 i na okręcie Genua o 74 działach. Okręty te powiozą posiłki załodze wysp tamtejszych. Wysadziwszy na ląd wojsko, oba wspomniane okręty krążyć będą po oceanie, ażeby wypróbować, czyli okręt Ganges, mający tylną część okrągłą przedzty przeto płynie i łatwiej wylądować może?

Dóm Napoleona w Longwood na wyspie S. Helenie zamieniony został w szkołę miejską. Dotąd odwiedza tę wyspę wielu podróżnych, mając jedynie zamiar, oglądać grób Buonapartego.

Francyja.

P. Savary wydał w Paryżu pismo o uwięzieniu, processie, osądzeniu i skazaniu na śmierć Xiążęcia Enghien. P. Savary wydał to pismo — jako wyjątek ze swoich pamiętników — miał zamiar: 1) usprawiedliwić się, że nie wależał bezpośrednio do uwięzienia i śmierci Xiążęcia Enghien; 2) okazać, że Napoleon nie dawał rozkazu do stracenia Xiążęcia, ale przeciwnie, że obcał inż skłonić się do prosby jego i powierzyć mu dowództwo w wojsku Francuzkiem (o co Buonapartego upraszał w liście, który dopiero po jego śmierci oddano); nareszcie dowieść, że to wszystko, (bez wiedzy Napoleona) ukartowane było przez Ministra będącego wtedy na czele wydziału Spraw Zewnętrznych.

Włochy.

— Z Rzymu dnia 22. Października. —

Codzień nowemi dowodami łagodności i dobrotliwosci nowego Papieża miłość i wielbienie u swojego ludu. Oprócz tego, że odnowił zwyczaj zaprowadzony przez Grzegorza Wielkiego (VII.) dawania obiadów codziennie na 12 ubogich, o czém inżeszmy dawniey doniesli, zwraca szczególnie uwagę swoją na stan klas potrzebujących. Zwiedzając niespodziewanie d. 17. t. m. szpital przy łaźniach Dyoclecjana kosztował potraw ubogich i opatrywał łóżka i suknie. Nadto Papież niektóre podatki poznięyszał, a niektóre całkiem pozniósł. Podatek tax i wymiarów, płacony w dziesiątę części wartości, zmniejszył Oyciec Święty na część dwudziestą, a podatek nałożony na sprowadzane z zagranicy artykuły żywności zmniejszył o szóstą część. Zniósł zupełnie opłatę nałożoną na robiących prywatnie proch do strzelania i salitry, a to z przyczyny, ażeby ubożsi z polowania korzystać mogli. Zniesiono także podatek od soli płacony w niektórych prowincjach, podatek od paszy i straży na brzegach

środkiemnego morza (które strzeżono dotąd przeciw napadom Berbereyzyków), wręście podatek od koni i powozów, a nawet o poiazdów najmnych w Rzymie. Wyjęte są wszelako ekwiपाže zbytkowe. Mówiono także o zmniejszeniu drogowego podatku i podatku od domów płaconego od 100 Rzymskich szkudów wartości po 30 bajochów. Mówią także, że podatek ten nie będzie odtąd płacony podług oszacowania posiadłości, ale podług dochodów z tychże pobieranych. Odmiany tę nastąpi dopiero od d. 1go Stycznia r. p. wyigwszy podatek od powozów i koni, który natychmiast zniesiono. Kardynał Consalvi dla poratowania nadwreżonego zdrowia, udał się do Montopoli w dawny kraj Sabinów, gdzie bardzo zdrowe ma panować powietrze. Niektórzy twierdzili, że ten był Sekretarz Stanu poiedzie do Neapolu, inni zaś zapewniali przeciwnie, że sam ten zamysł odmienil, zagnalony późniyszemi powodami. Opowiadaia jeden ieszcze rys charakteru nowego Papieża, który mu więcęy, iak wszystko poprzednicze iedna miłość i wielbienie u Rzymian. Jest zwyczajem Papieżów, że podczas koronacyi rozdaia ludowi pewną sumę, terażniysz Papież kazał tę Sumę (dziesiąć tysięcy szkudów, po 10 bajochów na iedną osobę) wypłacić z własnego majątku swoiemu bankierowi Torlonia.

Szwecyja i Norwegia.

Wniosek Królewski przesłany Stanom d. 3. Paźdz. względem spłacenia majątku prywatnego rodzinie byłego Króla Gustawa VI. Adolfa, zawiera, co następuje: Prywatny majątek tęg rodziny oszacowały Stany r 1809 na 681,419 talarów 13 szyll. 11 rond. Szwedzkich i uchwalily od niego corok płacić 5/100 prowizyi wynoszący 30,497 talar. 45 szyll. 5 rond. i tę ilość tytułem całkowitych dochodów czyli apanażów na 66,666 talar; 32 szyll. Szwedz. powiększyły. Rodzina byłego Króla, żada teraz pierwotnego kapitału szacunkowego podług kursu 60 na Hamburg; (teraz stoi na 126) szatem 545135 talar. 20 szyll. kursu Hamburgskiego, i 32000 talar. tęg samey monety za posag i wiadno byłey Królowey. Jeżeli ta summa zaraz lub ratami w 6 miesięcy wypłacona zostanie, zrzeka się rodzina i prowizyi i całkowitey summy iako apanażów. Srodki do spłacenia tego długi od Rządu przetożone, wynoszą blisko 900,000 talar. Szwedz. od których iednak potracić przypada 100,000, wypłaconych Danii na dług przyznany. Wniosek więc dąży do uzupełnienia części brakujący do całkowitego spłacenia pomienionego długi